

(Nadaljevanje s 3. strani)

samoupravljanje s povečanjem njegovih funkcij in omogočajo razmah iniciative neposrednih proizvajalcev za hitrejši porast proizvodnje in delovne storilnosti. Ti zakoni hkrati rešujejo vprašanje formiranja sredstev politično teritorialnih enot, krepijo materialno osnovo komun in povečujejo njihove funkcije. Tako se pri nalogah našega nadaljnjega gospodarskega razvoja aktivira tudi osnovna enota naše socialistične družbe — komuna.

Z zakonom o pokojninskem zavarovanju je obdelan sistem socialnega zavarovanja po načelih, ki ustrezajo splošnemu razvoju in izvršenim družbenim in gospodarskim spremembam v naši državi. Ta zakon občutno izboljšuje materialni položaj upokojencev, kar je nedvomno rezultat naših boljših gospodarskih možnosti na temelju bolj razvitega gospodarstva v zadnjih letih. S tem zakonom je tesno povezan zakon o socialnem zavarovanju iz l. 1950, ki je prvič v zgodovini naše države dal vsem delavcem na področju pokojninskega zavarovanja enake pravice, kakršne so dotlej uživali samo državni upokojenci in določeno število delavcev in nameščencev.

Zakon o javnih uslužbencih odloča o najvažnejših vprašanih uslužbenških razmerij, ki so bistvenega pomena za uspešno delovanje in nadaljnji napredek javne službe. Uvaja vrsto novih institucij demokratičnega značaja, ki so v skladu z načeli našega družbenega in političnega sistema. Posebno pomembno je načelo, da je nastavljanje uslužbencev in njihovo napredovanje v službi zasnovano na osebnih sposobnostih in strokovnem znanju uslužbencev kakor tudi na enakosti državljanov pred zakonom, kar daje temu zakonu izrazito demokratično obeležje.

Osnovna načela zakona o delovnih razmerjih odsevajo deljanski položaj, ki so si ga delovni ljudje naše države pridobili z uvedbo delavskega samoupravljanja v gospodarstvo in družbenega upravljanja v javne službe. V novih razmerah bolj razvitih socialističnih odnosov in velikih sprememb v našem gospodarskem sistemu je naravno, da so stari predpisi o delovnih razmerjih zastareli in da so se preživeli. Vsaj večina izmed njih ne ustreza več niti družbenemu niti političnemu razvoju v Jugoslaviji. Ta zakon odpravlja te dosedanje praznine, povečuje in učvrščuje pravice delovnih ljudi, po svojem značaju pa spada med najbolj napredno zakonodajo. Njegova najvažnejša načela so: pravica do upravljanja gospodarskih organizacij in pravica sodelovanja v organih družbenega upravljanja v samostojnih ustanovah; prostovoljnost pri ustanavljanju delovnega razmerja in enakopravnost v tem delovnem razmerju ne glede na spol, starost, vero, politično mišljenje, nacionalni in družbeni izvor; svoboda izbora zaposlitve, delovnega mesta in gibanja v službi; poročstvo za materialno zavarovanje in varstvo pri delu; nagrajevanje po količini in kakovosti vloženega dela, a v gospodarskih organizacijah tudi po uspehu v poslovanju organizacije; osebna odgovornost za delo in obstoj sindikalnih svoboščin. Te bistvene značilnosti zakona o delovnih razmerjih nedvomno prispevajo razen drugega k nadaljnjemu in hitrejšemu razvoju socialističnih družbenih odnosov v gospodarskih organizacijah in v javni službi sploh.

Ce sedaj ob koncu bežno pogledamo na decembrske seje zvezne ljudske skupščine, neposredno pred njeno razpustitvijo in razpisom novih volitev, lahko svobodno ugotovimo, da jim pripada izredno pomembno mesto v vsem našem povojnem socialističnem razvoju. Na teh sejah so bile potrjene in z zakoni oblikovane vse tiste velike pridobitve, ki so jih v zadnjem času dosegli naši delovni ljudje v boju za zgraditev socializma. To zasedanje pa ni samo sankcioniralo teh velikih pridobitev. Uveljavljajoč tako pomembne zakone s skoraj vseh področij našega družbenega življenja je hkrati odprlo realne perspektive za naš vsestranski družbeni, gospodarski in politični razvoj, za široki razmah iniciative tako posameznikov kakor družbe, da bi uresničili skupne smotre, zmago socializma. Razumljivo je, da tega izredno plodnega dela zvezne ljudske skupščine ni mogoče ločiti od vse njene štiriletne dejavnosti. To zadnje, decembrsko razdobje je sestavni del uspešnega in pozitivnega štiriletnega dela našega najvišjega predstavniškega organa. Kljub temu pa je mogoče reči, da pomenijo decembrske seje zvezne ljudske skupščine krono njenih uspehov.

PLAČE IN ŽIVLJENJSKI STROŠKI V LETU 1957

Gibanje nominalne in realne plače
(1956 = 100)

Delavci

mesec	nominalna plača	življenjski stroški	realna plača
januar	102	105	98
februar	105	105	105
marec	107	105	105
april	110	100	110
maj	112	105	108
junij	112	105	110
julij	112	102	110
avgust	113	99	114
september	113	99	114

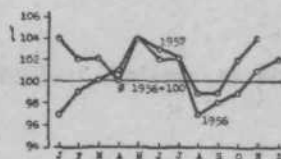
Uslužbenci

mesec	nominalna plača	življenjski stroški	realna plača
januar	100	105	97
februar	110	105	108
marec	108	102	106
april	112	100	112
maj	112	105	108
junij	117	102	115
julij	113	102	111
avgust	113	98	114
september	118	98	120

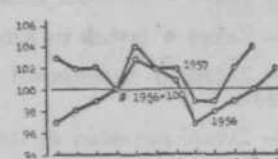
Vsa ta proučevanja gibanja plač v navedenem razdobju l. 1957 temeljijo na spremljanju redne plače delavcev oziroma uslužbencev, obračunane za delo v tekočem mesecu na temelju določenih tarifnih postavk. V našem sistemu plač v gospodarstvu pa imamo razen plač, ki jih obravnavajo na prej omenjeni način, tudi

prejemke, ki pomenijo povišanje plač nad tarifne postavke in ki so odvisne od uspeha v delu podjetja. Če torej upoštevamo tudi te prejemke, ki se periodično obračunavajo (za mesec, tri ali šest mesecev nazaj), bomo ugotovili, da se delavska in uslužbenska plača v prvih devetih mesecih letos še bolj povišali.

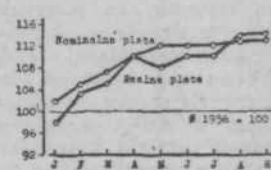
Indeksi življenjskih stroškov štiričlanske delavske družine (Povprečje 1956 = 100)

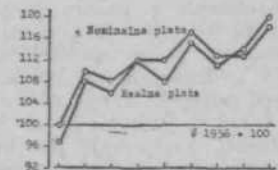
Indeksi življenjskih stroškov štiričlanske uslužbenske družine (Povprečje 1956 = 100)

Indeksi nominalne in realne plače delavcev v l. 1957

Indeksi nominalne in realne plače uslužbencev v l. 1957

Povprečni mesečni prejemki v razdobju januar—september

	1956	1957	Indeks (1956 = 100)
Delavci	10.220	12.040	117,8
Uslužbenci	13.011	16.030	123,2

Ugodna bilanca našega celotnega gospodarstva v prvih devetih mesecih l. 1957 (tako na sektorju proizvodnje kakor tudi na sektorju prometa) je vplivala na povečanje omenjenega spremenljivega dela delavske oziroma uslužbenske plače. Ob znatnejšem finančnem uspehu gospodarske or-

ganizacije se je — sorazmerno — povečal tudi delež zaposlenega osebja pri razdelitvi dohodka. Tako so na primer delavci od januarja do septembra l. 1957 dobili trikrat več na račun plač in premij iz dobička, kakor v enakem razdobju prejšnjega leta, a uslužbenci dvainpolkrat več.